

שם הקורס: ממשורת למודרניות: מבוא לתרבות יפן המודרנית ובת זמננו

סוג הקורס: הרצאה
מספר הקורס: 54-534

שם המרצה: ד"ר רוני שריג
שנת לימודים: 2023-2024 תשפ"ד

היקף שעות: 2 ש"ש

סמסטר: ב יום ב' 10:00-14:00

מטרות הקורס ותוצרי למידה:

- הקורס עוסק באופן כרונולוגי-היסטורי בחברה ובתרבות היפנית, החל מאמצע המאה ה-19 מתהליך המודרניזציה, שהפך את יפן מחברה פיאודלית מסורתית למודרנית, וכלה בחברה היפנית כיום.
- תוצרי הלמידה בקורס: בסיומו של קורס זה הסטודנטים יהיו מסוגלים להכיר את ההיסטוריה המודרנית של יפן, להבין תהליכים חברתיים, כלכליים ותרבותיים ביפן, להבין משמעויות של יחסי יפן עם המרחב האסיאתי והגלובלי, ואף לנתח - על סמך הכלים והלימוד הניתנים בקורס - תופעות ותהליכים בחברה היפנית מתוך הכרות רחבה עם יפן מאז המאה ה-19 ועד היום.

תוכן הקורס ותיאורו:

בקורס יילמדו התהליכים המדיניים, החברתיים והתרבותיים שהפכו את יפן למדינה מודרנית, ולאחר מכן אימפריאליסטית ומיליטריסטית עד 1945, ולמדינה דמוקרטית ופציפיסטית ומעצמה כלכלית במחצית השנייה של המאה ה-20. הקורס יעסוק בשאלות של זהות לאומית, חברתית ואישית ביפן לאור השינויים הרבים שעברה החברה היפנית במשך מאה וחמישים שנה ויותר. נכיר גם את יפן כיום במאה ה-21 ושאלות העוסקות בעתידה כאומה וכחברה.

מהלך השיעורים:

הרצאות, מצגות נלוות, קטעים מסרטים, קריאת מקורות – חובה ורשות, דיון השוואתי בין תקופות.

תוכנית הלימודים ונושאי הקורס:

הערה: לקורס נלווה ספר לימוד: **יפן המודרנית – תרבות והיסטוריה**, ואתם נדרשים לקרוא את פרקי הספר המקבילים לנושאי הלימוד בשיעורים. בנוסף, בשיעורים המפורטים להלן, אתם מתבקשים לקרוא את קריאת החובה הנוספת כמפורט לגבי כל שיעור.

1. מחברה מסורתית ופיאודלית לחברה מודרנית: מודרניזציה ומיליטריזם במאה ה-19
2. הרסטורציה של מייג'י. קריאת חובה נוספת: קוקורו.
3. חוקת מייג'י. קריאת חובה נוספת: חוקת מייג'י.
4. מלחמות במחצית הראשונה של המאה ה-20. קריאת חובה נוספת: "לאומנות למתחילים"; מלחמת רוסיה-יפן ומורשתה.

5. זהות לאומית, חברתית ותרבותית במחצית הראשונה של המאה ה-20. קריאת חובה נוספת:
בוגדים למען המולדת.
6. תקופת טאישו והדמוקרטיה של טאישו
7. מלחמת העולם השנייה והשפעותיה. קריאת חובה נוספת: מפרט ארתור עד הירושימה.
8. הכיבוש לאחר המלחמה
9. החוקה החדשה. קריאת חובה נוספת: החוקה החדשה.
10. "הנס הכלכלי"
11. חברה ותרבות ביפן הדמוקרטית, פערים בין-דוריים ומעמד הנשים
12. זהות לאומית, חברתית ותרבותית לאחר המלחמה, ספרות וקולנוע ביפן וביקורת חברתית.
קריאת חובה נוספת: אנדרגראונד; Japan, the Ambiguous, and Myself.
13. יפן במאה ה-21: חברה, פוליטיקה ויחסי חוץ
14. סיכום וניתוח של תהליכים בחברה היפנית כיום בהתבסס על ההיסטוריה המודרנית שלה

דרישות קדם:

השתתפות בקורס מבוא לתרבות יפן המסורתית (מלבד אישור מחלקתי).

חובות הקורס:

- נוכחות והשתתפות בשיעורים: בקורס זה קיימת חובת נוכחות של 80% משיעורי הקורס, והנוכחות תיבדק מדי שיעור. סטודנטים שיעדרו מעבר ל-20% ללא סיבה מוצדקת לא יורשו להגיש את מטלת הסיום, ולא יקבלו ציון בקורס.
- האחראיות על השלמת שיעורים למי שלא נוכחים בשיעור – על הסטודנטים.
- קריאת המקורות ברשימת החובה כהכנה לכל שיעור
- מטלות אמצע הקורס
- מטלת סיום להגשה עם סיום הקורס (בחנית בית)

הרכב ציון הקורס:

- מטלות אמצע הקורס (40%)
- מטלת סיום הקורס (60%).

ביבליוגרפיה:

ספר הלימוד המרכזי לקורס:

שילוני, בן-עמי. 2002. יפן המודרנית: תרבות והיסטוריה. ירושלים: שוקן.

ספרות חובה נוספת:

אורבך, דני. 2019. בוגדים למען המולדת: המורדים הפטריוטים של יפן. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב. עמודים 285-335.

אפשטיין, אורי. 2005. "לאומנות למתחילים: שירי בתי ספר יפניים והמלחמה". בתוך: קובנר, רותם. *המערכה הנשכחת: מלחמת רוסיה-יפן ומורשתה*. תל אביב: מערכות (משרד הבטחון, ההוצאה לאור): 459-475.

מדזיני, מירון. 2006. *מפרט ארתור עד הירושימה: עלייתו ונפילתו של המיליטריזם היפני*. תל אביב: משרד הבטחון, האוניברסיטה המשודרת. פרקים 10,11,12 – עמודים 119-151.

מורקמי הרוקי. 2002. *אנדגראונד*. תרגמה: נעמי מנדל. הקדמה מאת יעקב רז. ירושלים: כתר. עמודים: 404-410, 261-280.

נאטסומה סוסקי. 1991. *קוקורו*. תרגם יעקב רז. ירושלים: כתר. עמודים [על פי המהדורה של 1983]: 5-154-162; 70-86 ; 23.

קובנר, רותם. 2005. *המערכה הנשכחת: מלחמת רוסיה-יפן ומורשתה*. תל אביב: מערכות (משרד הבטחון, ההוצאה לאור) פרק 1 עמודים 17-29 ; פרק 2 עמודים 33-60 ; פרק 12 עמודים 307-329.

Oe, Kenzaburo. 1995. *Japan, the Ambiguous, and Myself: The Nobel Prize Speech and other Lectures*. Tokyo : Kodansha International.

מאמרים וספרים נוספים (רשות):

הררי, אהוד. 2012. *יפן: דמוקרטיה מתבגרת*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

הרסי, גיון. 2005. *הירושימה: סיפורם של שישה ניצולים*. תרגמה: דנה אלעזר-הלוי. תל-אביב: אחוזת בית ספרים.

מוריס, אייבון. 1963. *סיפורים יפאניים בני זמננו*. תל אביב: עם הספר.

שילוני, בן עמי. 1993. *השקפות יפניות על יהודים ויהדות*. ירושלים: האוניברסיטה העברית, המכון ליהדות בת זמננו.

Beasley, W.G. 2000. *The Rise of Modern Japan*. London: Weidenfeld and Nicolson.

Goldstein-Gidoni, Ofra. 2012. *Housewives of Japan: An Ethnography of Real Lives and Consumerized Domesticity*. New York, NY: Palgrave Macmillan.

Hendry, Joy. 2004. *Understanding Japanese society*. London: RoutledgeCurzon.

Hunter, Janet. 1984. *Concise Dictionary of Modern Japanese History*. California: University of California Press.

Kawabata, Yasunari. 1968. Nobel Lecture (in the internet site).

Kowner, Rotem (ed.). 2007. *The Impact of the Russo-Japanese War*. London and New York: Routledge.

Podoler, Guy (ed.). 2009. *War and Militarism in Modern Japan: Issues of History and Identity*. UK: Global Oriental. (Introduction and chapters 6,9,10).

Ronald, Richard and Allison Alexy (eds.). 2011. *Home and Family in Japan: Continuity and Transformation*. London: Routledge.

Segers, Rien T. (ed.) 2012. *A new Japan for the Twenty-first Century: an Inside Overview of Current Fundamental Changes and Problems*. London: Routledge.

Shillony, Ben-Ami. 2005. *Enigma of the Emperors :Sacred Subservience in Japanese History*. Kent, UK : Global Oriental.

Shillony, Ben-Ami (ed.). 2008. *The emperors of modern Japan*. Leiden : Brill.
Sugimoto, Yoshio. 2003. *An introduction to Japanese society*. Cambridge, U.K.: Cambridge University Press.

Title in English:

Introduction to Modern and Contemporary Japan and its Culture

פרטי התקשרות:

שעות קבלה: ימי ב', בתיאום אישי מראש
בנוסף – במייל, זום, ווטסאפ וטלפון, בתיאום
כתובת המייל: ronisarig8@gmail.com
טלפון: 052-5347732